

Othello för åk 6-9 & gymnasiet

Jesper Arin. Foto: Martin Skoog

Magnus Munkesjö såg 2009 Niklas Halds bearbetning av *Othello* 2009 på Friteatern. Han tyckte om den, och nu sätter han själv upp pjäsen på Mittiprickteatern i Stockholm, där han ingår i ledningsgruppen. Han berättar att han började arbeta med texten för ungefär ett år sedan:

– Det är en väldigt bra bearbetning. Det är svårt att tvätta ur en trettimmars pjäs, så att man får en en-timmes föreställning. Det lyckas Hald verkligen med. Historien drivs fram starkt, och den har ett egenvärde. Jag tror att den kommer att fungera mycket bra i klassrum.

– Hos Friteatern var Desdemona bara en ansiktsmask, skådespelarna turades om att göra henne. Jag tyckte att det var synd om vi inte fullt ut fick följa den person som är mest utsatt – Desdemona måste hantera en situation som hon inte förstår. Så jag har möblerat om litet. I vår föreställning är det istället Emilia som delas mellan skådespelarna. Jag har också bearbetat blankversen lite.

KORT FÖRE JUL KOM SCENGRAFEN och kostymskaparen Anna Sigurdsdotter med i arbetet och under sen-våren klev Anders Nyström på – det är han som gör musiken. Före sommaren hann Magnus Munkesjö

och de tre skådespelarna Jesper Arin, Henrik Gustafsson och Ulrika Hansson med en veckas förberedelser plus tre veckors repetition. Efter ett långt uppehåll följer tre intensiva repetitionsveckor fram till premiären den 10 september.

– Niklas Halds bearbetning fokuserar på mekanismerna kring ryktes-spridning. Jago pratar med Othello om att denne absolut inte får vara svartsjuk. Då kommer allting att gå åt helvete! När Othello hör det blir han svartsjuk. Genom att Jago sätter rätt ord vid fel tillfälle så vrider han till bilden av världen och skapar en ny "sanning". Othello hinner inte med

Ulrika Hansson. Foto: Martin Skoog

någon källkritik över huvudtaget. Det liknar det läge vi är i idag, med hela den här SD-retoriken som har genomsyrat alla medier.

– I Shakespeares pjäs finns ju också ett tydligt tema kring rasism. Jag kan tänka mig att det finns människor som blir förbannade för att vi i inte fokuserar på detta. Och på att vi inte har någon färgad skådespelare. Men på en timme tycker jag inte att det finns utrymme att på allvar ta upp det temat utan att ge avkall på att berätta hela historien.

OTHELLO KOMMER ATT SPELAS I klassrum på högstadiet och gymnasiet. Föreställningen börjar med de tre aktörerna i vardagskläder. När spelet kommer igång drar de på sig ett slags medeltidskostymer: jackor, rockar, klänningar.

– Vi skapar ett avlångt scenrum, med publiken på två sidor. Vi kan inte ta med oss så mycket scenografiska grejer ut i skolorna. Men med hjälp av den här starka texten, god skådespelarkonst, musik och några skärmar vill vi bjuda på något som är väldigt väldigt mycket teater. Min förhoppning är att vi ska överraska våra åskådare.

– Det är jätteroligt att få arbeta med en text som är så mustig och så

Jesper Arin. Foto: Martin Skoog

”vuxen”. Det ställer stora och litet annorlunda krav på våra skådespelare, både känslomässig och tekniskt. De kör hårt med mig, och jag med dem.

MAGNUS MUNKESJÖ VAR MED I Shakespeare på Gräsgården i Vadstena redan vid starten 1996. Genom åren har han där medverkat i ett 15-tal uppsättningar, varav två som regissör.

Niklas Hald bearbetade *Othello*

Niklas Hald är forskare och lärare på Stockholms Konstnärliga Högskola. 2008 var han skådespelare på Friteatern i Sundbyberg:

– I turnébussen hade vi väldigt spännande diskussioner om lögner. Två av tre hade just läst böcker i ämnet, diskussionen kom in på *Othello*. Och det kändes som en intressant idé att göra något av den. Vi hade som princip att bara spela nyskrivna pjäser. Det kändes lyxigt, men vi kände också en längtan efter någonting annat.

– Jag satte mig och läste olika översättningar av *Othello*. Inte bara av Shakespeares pjäs, utan också Arrigo Boitos libretto till Verdis opera – redan han hade ju gjort många drastiska förkortningar. Så gjorde jag min bearbetning, och samtidigt en ny översättning, för att språket skulle passa åldrarna 11 år och uppåt. Så presenterade jag den som ett förslag för ensemblen.

– Texten låg och vilade ett slag innan vi hittade rätt tillfälle att sätta upp

Har han nytta av det de erfarenheterna när han nu sätter upp *Othello*?

– Jättemycket! De flesta svenska skådespelare möter bara Shakespeare bara ett par gånger i sitt liv. Hans förhöjda språk – inte minst blankversen – förblir någonting svårt och främmande. Jag har lärt mig hur man hanterar det som ett redskap.

– Ännu så länge har vi inga organiserade eftersnack. Men aktörerna är ju kvar i rummet efter föreställningen, och det brukar uppstå spontana samtal. Förhoppningsvis fortsätter diskussionen mellan eleverna. Vi skapar också ett läromaterial till *Othello* – så gör vi till alla våra produktioner.

Othello har premiär på Mittipricksteaterns hemmascen Påfågeln i Stockholm den 10 september. Man fortsätter att spela där i tre veckor för skolklasser som kommer dit, med ytterligare en offentlig föreställning

Niklas Hald. Foto: Roland Sterner

den. *Othello* hade premiär den 28 mars 2009 och det var roligt att spela den. Man får ju ofta bra idéer, men det är sällan som de håller hela vägen. Jag tror vi spelade över 160 föreställningar under ett par års tid.

PÅ SENARE ÅR HAR NIKLAS HALD fortsatt på egen hand med *Othello*. På Stockholms Konstnärliga Högskola finns en utbildning som heter ”Ljuddesign”:

Henrik Gustafsson. Foto: Martin Skoog

den 17 september. Därefter kommer man att framföra den på utbudsdagar i olika delar av landet, så att skolfolk och andra tänkbara beställare kan se den. Uppsättningen har redan sålts till Sörmland med fem turnéveckor i början av 2017, Mittipricks föreställningar brukar spelas i tre terminer, ibland fyra.

Intervju: Kent Hägglund

– Jag åt lunch med en av huvudlärarna där och frågade när studenterna får träffa skådespelare. ”Alldeles för sällan”. Då föreslog jag att vi skulle göra något tillsammans. Jag gjorde ytterligare en förkortning av pjäsen, där jag plockade ut några scener mellan *Othello* och *Jago*.

– Jag spelar båda rollerna och studenterna får en vecka på sig att förbereda var sin ljudgestaltning av dramat, som då blir själva läsarten. Så repar jag och en student en eftermiddag, nästa dag möter jag en ny student, osv. Nästa vecka framför vi en ny föreställning varje dag. Det har till exempel blivit en som utspelas på ett dårhus, en till havs, ett drömspel och en operaversion.

– Det har varit en utmaning skådespelarmässigt. Men det är också intressant att se hur mycket texten öppnar upp för. Vi har kört det här två gånger, nu ska jag pröva samma sak med *Macbeth*. För min egen skull behöver jag byta pjäs.

Intervju: Kent Hägglund